

RAYMOND CARVER
PËR ÇFARË FLASIM KUR FLASIM PËR DASHURI
TREGIME

BOTIMET TOENA

Raymond Carver

Për çfarë flasim
kur flasim për dashuri

tregime

Përktheu nga origjinali anglisht
Platon Pulla

BOTIMET TOENA

Autori: Raymond Carver (Reimond Karver)
Titulli në origjinal: What we talk about when we talk about love
Botoi në anglisht: Vintage U.K. - Random House

Ky libër u botua falë ndihmës së Institucionit Financiar AK-Invest.

Botuese: Irena Toçi

Kryeredaktore: Sonila Kapo
Përgjegjës projekti: Platon Pulla
Korrektore letrare: Petrina Ago
Përkujdesja grafike: Elida Stafa
Realizimi grafik i kopertinës: Elsa Haderaj

ISBN 978-9928-235-46-6

© Raymond Carver, 1981; Tess Gallagher, 1989

© *në shqip* Botimet Toena

Të gjitha të drejtat janë të rezervuara. Nuk lejohet shumëfishimi me asnjë lloj mjeti apo forme, as me fotokopje, pa lejen me shkrim të mbajtësit të copyright-it.

BOTIMET TOENA

Rr. "M. Gjollësja", K. Postare 1420, Tiranë

Tel.: + 355 4 22 40 116

E-mail: redaksia@toena.com.al

botimet.toena@gmail.com

[Http://www.toena.com.al](http://www.toena.com.al)

Tess Gallagher-it

Përse nuk kërceni

Në kuzhinë, ai mbushi përsëri gotën me pije dhe hodhi vështrimin te mobiliet e dhomës së gjumit, të cilat ndodheshin tek oborri përpara shtëpisë. Dysheku ishte i zbuluar dhe çarçafët me viza ngjyra-ngjyra së bashku me jastëkët ndodheshin mbi komo. Përveç kësaj, gjërat ishin pak a shumë në të njëjtin vend si kishin qenë në dhomën e gjumit - komodinë dhe abazhur në anën e tij të krevatit, komodinë dhe abazhur në anën e saj.

Ana e tij, ana e saj.

Këtë po mendonte teksa pinte uiskin.

Komoja ndodhej rreth dy metra larg këmbëve të krevatit. Atë mëngjes, ai i kishte boshatisur sirtarët, i kishte vendosur gjërat nëpër kuti kartoni, dhe i kishte lënë në dhomën e ndenjjes. Një ngrohës i lëvizshëm gjendej pranë komosë. Një karrige prej xunkthi, së bashku me një jastëk zbukurimi, ishte mbështetur pas këmbëve të krevatit. Raftet prej alumini të kuzhinës zinin një pjesë të rruginës. Një mbulesë tavoline si napë në ngjyrë të verdhë, tepër e madhe, të cilën e kishin dhuratë, e mbulonte tavolinën tejteje dhe varej nga anët e saj. Mbi tavolinë ndodhej një vazo me lule fieri, së bashku me një kuti me lugë e pirunë prej argjendi dhe një gramafon, dhuratë edhe ato. Një televizor i madh ndodhej mbi një tavolinë mesi, dhe pak më tutje ishte një divan, një karrige dhe një abazhur dhome. Tavolina e punës ishte ngjeshur pas portës së garazhit. Mbi tavolinë kishte disa enë kuzhine,

një orë muri dhe dy korniza fotografish. Në rruginë ishte dhe një kuti kartoni me filxhanë, gota dhe pjata, të gjitha të mbështjella me gazetë. Atë mëngjes ai kishte pastruar dollapët, dhe përveç tri kutive që ndodheshin në dhomën e ndenjjes, të gjitha gjërat e tjera i kishte nxjerrë jashtë shtëpisë. Kishte nxjerrë nga shtëpia një kabëll të gjatë me prizë në fund, dhe të gjitha pajisjet me energji elektrike punonin sikur të ishin brenda.

Herë pas here, ndonjë makinë ngadalësonte shpejtësinë dhe njerëzit e vështronin. Por asnjëra nuk ndalej.

Kishte përshtypjen se as ai vetë nuk do të ndalej.

- Duket se i kanë nxjerrë në shitje, - i tha vajza djalit.

Ata po mobilonin një apartament të vogël.

- Pa të shohim se sa kërkojnë për krevatin, - tha vajza.

- Dhe për televizorin, - tha djali.

Djali e futi makinën në oborr dhe e ndali para tavolinës së ngrënies.

Ata dolën nga makina dhe filluan të këqyrnin gjërat; vajza preku mbulesën prej nape, djali vendosi mikserin në prizë dhe ktheu çelësin në pozicionin GRIRJE, vajza ngriti kapakun e pajisjes që i mbante ushqimet të ngrohta, ndërsa djali u kthye nga televizori duke lëvizur butonat në pozicionin e duhur.

Ai u ul në divan që të shihte. Ndezi një cigare, vështroi përreth, dhe e flaku shkrepësen në bar.

Vajza u ul mbi krevat. Hoqi këpucët dhe u shtri. Iu duk sikur dalloj një yll në qiell.

- Eja këtu, Xhek. Provoje shtratin. Sill edhe një prej atyre jastëkëve, - tha ajo.

- Si është? - tha ai.

- Provoje, - tha ajo.

Ai vështroi përreth. Në shtëpi ishte errësirë.

- Kam një ndjesi të çuditshme, - tha ai. - Më mirë po shkoj të shoh nëse ka njeri në shtëpi.

Ajo kërcëu mbi shtrat.

- Provoje një herë, - tha ajo.

Ai u shtri mbi krevat dhe e vendosi jastëkun nën kokën e tij.

- Si të duket? - tha ajo.

- I fortë, - tha ai.

Ajo u kthye nga ai dhe e vendosi dorën e saj mbi fytyrën e tij.

- Më puth, - tha ajo.

- Duhet të ngrihem, - tha ai.

- Më puth, - tha ajo.

Ajo i mbylli sytë dhe e shtrëngoi që të mos ngrihej.

Ai tha:

- Do të shkoj të shoh nëse ka njeri në shtëpi.

Por nuk lëvizi nga vendi, qëndroi ulur aty ku ishte, duke bërë sikur shihte televizor. Në shtëpitë që ndodheshin përgjatë rrugës u ndezën dritat.

- A nuk do të ishte e fortë sikur, - tha vajza duke zbardhur dhëmbët, por nuk e mbaroi fjalinë.

Djali qeshi, por pa ndonjë arsye. Pa ndonjë arsye, ai ndezi abazhurin.

Vajza largoi një mushkonjë nga flokët, ndërsa djali u ngrit dhe futi këmbët brenda pantallonave.

- Do të shoh nëse ka njeri në shtëpi, - tha ai. - S'besoj të ketë njeri, por nëse ka, do të shoh sa i shet këto gjërat.

- Për çfarëdolloj çmimi që do të të thonë, thuaju dhjetë dollarë më pak. Është gjithnjë një ide e mirë, - tha ajo. -

Përveç kësaj, duket sikur janë të dëshpëruar apo diçka e tillë.

- Është televizor shumë i mirë, - tha djali

- Pyet se sa e shesin, - tha vajza.

Burri erdhi nga trotuari me një qese marketi në dorë. Kishte sanduiçë, birra, dhe uiski. Ai pa makinën që ndodhej në oborr dhe vajzën të shtrirë mbi krevat. Pa televizorin që ishte i ndezur dhe djalin në verandën e shtëpisë.

- Përshëndetje, - i tha burri vajzës. - E gjete krevatin. Bukur.

- Përshëndetje, - tha vajza dhe u ngrit. - Vetëm po e provoja, - vazhdoi ajo duke ledhatuar krevatin. - Është krevat mjaft i mirë.

- Është krevat i mirë, - tha burri, e mbështeti qesen përtoke dhe nxori birrat, dhe uiskin.

- Menduam se nuk kishte njeri këtu, - tha djali. - Jemi të interesuar për krevatin dhe ndoshta edhe për televizorin. Ndoshta dhe për tavolinën e punës. Sa e shet krevatin?

- Krevatin them ta jap me pesëdhjetë dollarë, - tha burri.

- Të të japim dyzet? - pyeti vajza.

- Më jep dyzet, - tha burri.

Ai mori një gotë nga kutia, hoqi gazetën me të cilën e kishte mbështjellë dhe ia hoqi tapën shishes së uiskit.

- Po për televizorin? - tha djali.

- Njëzet e pesë.

- Të të japim pesëmbëdhjetë? - tha vajza.

- Dakord, pesëmbëdhjetë. Po jua jap me pesëmbëdhjetë, - tha burri.

Vajza vështroi djalin.

- Nëse doni të pini ndonjë gjë, merrni, - tha burri. -

Gotat janë në kuti. Unë po shkoj të ulem. Po shkoj të ulem në divan.

Burri u ul në divan, u mbështet mbrapa dhe vështroi djalin dhe vajzën.

Djali mori dy gota dhe i mbushi me uiski.

- Mjaft, mos hidh më, - tha vajza. - Them ta përziej me pak ujë.

Ajo tërhoqi një karrige dhe u ul te tavolina e ngrënies.

- Ka ujë tek ai rubineti atje, - tha burri. - Hape atë rubinetin.

Djali u kthye me uiskin të holluar me ujë, pastroi fytyrën dhe u ul te tavolina e ngrënies. Ai zbardhi dhëmbët, por nuk piu fare nga gota e tij.

Burri i hodhi një sy televizorit. E mbaroi pijen që kishte në gotë, dhe e mbushi përsëri. U zgjat, e arriti abazhurin dhe e ndezi. Në atë moment cigarja i rrëshqiti nga gishtërinjtë dhe ra midis jastëkëve.

Vajza u ngrit për ta ndihmuar që ta gjente.

- Pra, çfarë do që të marrim? - i tha djali vajzës.

Djali nxori bllokun e çeqeve dhe po e mbante mes buzëve, sikur po mendohej.

- Dua tavolinën e punës, - tha vajza. - Sa pará do për tavolinën?

Burri tundi dorën pas kësaj pyetjeje qesharake.

- Thuaj një shifër, - tha ai.

Ai vështronte ata të dy që ishin ulur në tavolinë. Nën dritën e abazhurit dallonte diçka të çuditshme në fytyrat e tyre. Një herë i dukej si gëzim dhe një herë si mërzi. Nuk ishte e qartë.

- Them ta fik televizorin dhe të vë ndonjë pllakë në

gramafon, - tha burri. - Edhe gramafoni shitet. Lirë. Më thuaj një çmim.

Ai hodhi edhe pak uiski në gotë dhe hapi një birrë.

- Të gjitha shiten, - tha burri.

Vajza zgjati gotën e saj dhe ai ia mbushi.

- Faleminderit, - tha ajo. - Je shumë i mirë, - tha ajo.

- Të bie në kokë - tha djali. - Mua më zuri koka.

Ai e ngriti gotën e tij dhe e tundi.

Burri e mbaroi pijen që kishte në gotë dhe shtiu përsëri, dhe pastaj gjeti kutinë me pllakat e gramafonit.

- Zgjidh diçka, - i tha burri vajzës, dhe ia zgjati kutinë.

Djali po plotësonte çekun.

- Këtë, - tha vajza, duke zgjedhur diçka të rastësishme, pasi nuk i kishte dëgjuar herë tjetër titujt mbi etiketat e pllakave. Ajo u ngrit nga tavolina dhe u ul përsëri. Nuk e zinte vendi.

- Po ta plotësoj për pará në dorë, - tha djali.

- Dakord, - tha burri.

Po pinin. Dëgjuan një pllakë. Pastaj burri vuri një tjetër.

Vendosi t'u thoshte "Përse nuk kërceni, fëmijë?" dhe pastaj e tha:

- Përse nuk kërceni?

- Nuk besoj se do të kërcëjmë, - tha djali.

- Ejani, - tha burri. - Oborri im është. Mund të kërceni nëse doni.

Të përqafuar, me trupat të ngjitur pas njëri-tjetrit, djali dhe vajza lëviznin poshtë e lart nëpër rruginë. Ata po vallëzonin. Dhe kur pllaka e gramafonit mbaroi, vunë një tjetër, dhe kur mbaroi dhe ajo, djali tha:

- Jam i dehur.

Vajza tha:

- Nuk je i dehur.

Burri e ktheu pllakën nga ana tjetër dhe djali tha:

- Jam.

- Vallëzo me mua, - i tha vajza djalit, dhe pastaj burrit, dhe kur burri u ngrit, ajo vajti drejt tij me krahët të hapur.

- Ata njerëzit atje po na vështrojnë, - tha ajo.

- Nuk ka problem, - tha burri. - Oborri im është, - tha ai.

- Le të shohin, - tha vajza.

- Pikërisht, - tha burri. - Ata mendonin se kishin parë gjithçka këtu, por këtë nuk e kishin parë, apo jo?

Ai ndjeu frymën e saj te qafa e tij.

- Shpresoj të të pëlqejë krevati, - tha ai.

Vajza mbylli sytë dhe i hapi përsëri. Ajo e mbështeti fytyrën te supi i tij dhe e tërhoqi më pranë vetes.

- Duhet të jesh i dëshpëruar apo diçka e tillë, - tha ajo.

Javë më vonë, ajo tha:

- Ai tipi ishte mesoburrë. Të gjitha gjërat i kishte nxjerrë në oborr. Seriozisht. U dehëm dhe vallëzuam aty në rruginë. O Zot! Mos qesh! Ai vendosi pllakat në gramafon që të dëgjonim muzikë. Shikoje këtë gramafon. Ai burri na e dha. Dhe gjithë këto pllaka të vjetra. I sheh gjithë këto budallallëqe?

Ajo vazhdoi të fliste. Ua tha të gjithëve. Kishte dhe gjëra të tjera për të thënë, dhe përpiquej të fliste për to. Pas njëfarë kohe, nuk u përpoq më.

Objektivi

Një burrë pa duar u shfaq në derë për të më shitur një fotografi të shtëpisë sime. Përveç grremçave prej kromi që kishte në vend të duarve, ishte një burrë mjaft i zakonshëm, rreth të pesëdhjetave.

- Si i humbe duart? - e pyeta pasi më tha se çfarë kërkonte.

- Kjo është tjetër histori, - tha ai. - E do këtë fotografi apo jo?

- Eja brenda, - i thashë. - Sapo bëra kafë.

Kisha përgatitur edhe xhel me fruta, por këtë nuk ia thashë.

- Doja të shkoja pak në tualet, - tha burri pa duar.

Doja të shihja se si do ta mbante filxhanin.

Aparatin fotografik e dija sesi e mbante. Kishte një aparat Polaroid të vjetër, të madh dhe të zi. Aparati qëndronte mbi krahatorin e tij falë dy rripave që kalonin mbi supet e tij dhe ishin të lidhur pas kurrizit. Qëndronte në trotuarin para shtëpisë, e fokusonte shtëpinë në objektivin e aparatit, e shtypte levën me njërin grremç, dhe dilte fotografia.

E kisha parë nga dritarja si e bënte këtë.

- Ku the se ishte tualeti?

- Andej, djathtas.

Duke u përkulur, i hoqi rripat e aparatit. E vendosi aparatin mbi divan dhe drejtoi xhakëtën.

- Mund t'i hedhësh një sy kësaj derisa të kthehem.

E mora fotografinë.

Dukej një kuadrat me bar i oborrit, rrugina, dera e

garazhit, shkallinat e verandës, dritarja e sallonit, dhe dritarja e kuzhinës, nga kisha parë burrin.

Ç'më duhej një fotografi e kësaj pamjeje tragjike?

Vështrova fotografinë më nga afër dhe pashë kokën time, *kokën time*, te dritarja e kuzhinës.

Më futi në mendime, pamja e kokës sime aty. Të fut në mendime, një pamje e tillë.

Dëgjova shkarkimin e ujit të tualetit. Burri u shfaq në korridor, duke buzëqeshur dhe duke mbërthyer pantallonat. Me njërin grremç mbante rripin, ndërsa me tjetrin fuste këmishën brenda pantallonave.

- Si të duket? - tha ai. - Në rregull? Mua personalisht më duket se ka dalë bukur. E di unë se ç'bëj. Më dëgjo mua, kjo punë do sy profesionisti.

- Ja ku e ke kafën, - thashë unë.

- Je vetëm, apo jo? - tha ai.

Hodhi një sy rreth e rrotull dhomës së ndenjjes dhe tundi kokën.

- Vështirë, shumë vështirë, - tha ai.

U ul pranë aparatit, u mbështet mbrapa duke psherëtirë, dhe buzëqeshi sikur dinte diçka dhe nuk do të ma tregonte.

- Pije kafën, - i thashë.

Po përpiqesha të gjeja diçka për të thënë.

- Erdhën tre fëmijë dhe ofruan të shkruanin adresën time mbi trotuar. Kërkonin një dollar për këtë. Ti nuk di gjë rreth kësaj, apo jo?

Nuk kishte shumë gjasa. Gjithsesi, unë qëndrova duke e vështruar.

Ai u përkul përpara gjithë seriozitet, duke u përpjekur ta mbante filxhanin drejt me të dyja grremçat. E vendosi mbi tavolinë.

- Unë punoj vetëm, - tha ai. - Gjithmonë vetëm kam punuar, dhe gjithmonë vetëm do të punoj. Çfarë ishe duke thënë?

- Doja të shihja nëse kishte ndonjë lidhje, - thashë unë.

Kisha dhimbje koke. E di që kafja nuk bën mirë për dhimbjen e kokës, por ndonjëherë xheli me fruta ndihmon. E mora fotografinë në duar.

- Isha në kuzhinë, - i thashë. - Zakonisht ndodhem në pjesën e pasme të shtëpisë.

- Ndodh shpesh, - tha ai. - Pra, ikën dhe të lanë, apo jo? Unë ama, unë punoj vetëm. Pra, si thua? E do fotografinë?

- Po e marr, - thashë unë.

U ngrita dhe mblodha filxhanët.

- Sigurisht që do ta marrësh, - tha ai. - Unë për vete kam një dhomë në qendër. Mirë është. Marr autobusin në mëngjes, punoj nëpër lagje, pastaj kthehem prapë në qendër me autobus. E kupton ku e kam fjalën? Edhe unë, si ti, kisha fëmijë dikur, - tha ai.

Prisja me filxhanët në duar dhe e vështroja teksa po përpiquej të ngrihej.

- Prej tyre i kam këta, - tha ai.

I vështrova me vëmendje grremçat e tij.

- Faleminderit për kafen dhe tualetin. Më vjen keq. Të kuptoj.

I ngriti dhe i uli përsëri grremçat.

- Më trego, - thashë unë. - Më trego sa shumë. Nxirr dhe fotografi të tjera të shtëpisë sime. Më nxirr edhe mua.

- Nuk do të funksionojë, - tha burri. - Nuk kanë për t'u kthyer.

Por e ndihmova të vishte rripat e aparatit.

- Mund të të bëj ulje, - tha ai. - Tre për një dollar. Po ta ul më shumë, s'fitoj gjë unë.

Dolëm jashtë. Ai fokusoi objektivin. Më tha ku të qëndroja, dhe filluam.

Lëvizëm rreth shtëpisë. Punuam me plan. Ndonjëherë qëndroja në profil, ndonjëherë shikoja drejt në aparat.

- Bukur, - thoshte ai. - Shumë bukur, - thoshte ai, derisa i kishim ardhur rrotull shtëpisë dhe arritëm përsëri te hyrja. - U bënë njëzet. Mjaftojnë.

- Jo, - thashë unë. - Mbi çati, - thashë unë.

- O Zot, - tha ai. Hodhi një sy përreth. - Dakord, - tha ai. - Tani po.

Thashë:

- Ke të drejtë. U ngritën e ikën. I morën të gjitha. Nuk lanë asgjë.

- Këtu shiko! - tha burri, dhe ngriti përsëri grremçat.

U futa brenda dhe mora një karrige. E vendosa te dera e garazhit, por nuk arrija. Kështu që mora një arkë druri dhe e vendosa mbi karrige.

Ishte mirë aty mbi çati.

U ngrita në këmbë dhe hodha vështrimin përreth. Ia bëra me dorë, dhe burri pa duar ma ktheu përshëndetjen me grremçat e tij.

Në atë moment i pashë, gurët. Ishte si një fole e vogël gurësh mbi rrjetën që mbulonte vrimën e oxhakut. Ashtu janë fëmijët; shohin vrimën e oxhakut dhe e qëllojnë me gurë duke u përpjekur që t'i fusin brenda.

- Gati? - thirra dhe kapa një gur, duke pritur derisa të më fokusonte në objektivin e aparatit.

- Gati! - thirri ai.

U bëra gati të hidhja gurin dhe bërtita:

- Tani!

E hodha atë dreq guri sa më larg munda.

- S'jam i sigurt, - e dëgjova të më thërriste. - S'bëj shpesh fotografi në lëvizje.

- Prapë! - bërtita, dhe kapa një gur tjetër.

Mr. Coffee dhe Mr. Ndreçësi

Kam parë lloj-lloj gjërash. Po shkoja të kaloja disa net në shtëpinë e nënës sime. Por sa arrita në krye të shkallëve, hodha një sy brenda dhe e pashë duke u puthur me një burrë, ulur mbi divan. Ishte verë. Dera ishte e hapur dhe televizori ishte i ndezur. Kjo është një nga gjërat që kam parë.

Nëna ime është gjashtëdhjetë e pesë vjeçe. Është anëtare në një klub për beqarë. Por, gjithsesi e kisha të vështirë. Qëndrova me dorën të mbështetur mbi parmak, duke vështruar burrin që po puthte nënën time. Ajo ia kthente puthjet, dhe televizori vazhdonte të ishte i ndezur.

Gjërat tani janë më mirë. Por në atë periudhë, kur nëna ime po puthte atë burrë, unë isha pa punë, fëmijët e mi ishin të çmendur, dhe gruaja ime ishte e çmendur. Edhe ajo shkonte me burra të tjerë. Burri, me të cilin ishte e lidhur atëherë, ishte një inxhinier anijesh kozmike i papunë, të cilin e kishte njohur në një takim të Alkoolistëve Anonimë. Edhe ai ishte i çmendur.

E quanin Ros dhe kishte gjashtë fëmijë. Kur ecte çalonte si pasojë e një plage me armë zjarri që ia kishte shkaktuar gruaja e tij e parë.

Nuk e di se ç'kishim në mendje të gjithë në ato kohë.

Gruaja e dytë e këtij tipit, kishte ikur me kohë, ashtu si kishte ardhur, por ishte gruaja e parë ajo që e kishte qëlluar pasi nuk kishte paguar këstin e mbështetjes financiare.

Tani uroj që të jetë mirë. Ros. Çfarë emri! Por gjërat ishin ndryshe atëherë. Ato kohë edhe unë kisha ndër mend të blija armë. I thosha gruas sime:

- Them të marr një *Smith & Wesson*.

Por nuk e bëra kurrë.

Rosi ishte një tip i shkurtër, por jo dhe aq i shkurtër. Kishte mustaqe dhe vishte gjithmonë një triko me kopsa.

Njëra prej grave të tij e kishte futur një herë në burg. Gruaja e dytë. Nga vajza ime mora vesh se gruaja ime i kishte dalë garant. Bijës sime, Melodisë, nuk i pëlqente fare kjo puna e garancisë. Jo se Melodia mbante anën time, ajo nuk mbante anën e asnjërit prej nesh, as timen as të nënës së saj. Ishte thjesht çështje parash, dhe kur gruaja ime pagoi garancinë e Rosit, mbeteshin më pak për Melodinë. Kështu që Rosi nuk e kishte mirë punën me Melodinë. Gjithashtu, Melodisë nuk i pëlqenin fëmijët e tij, dhe as fakti që kishte kaq shumë. Por Melodia thoshte se në përgjithësi Rosi ishte në rregull.

Njëherë madje ia kishte treguar dhe fatin.

Ky Rosi ia dilte mbanë duke rregulluar lloj-lloj gjërash tani që nuk kishte punë të përhershme. Por ia kisha parë shtëpinë nga jashtë. Ishte rrëmujë. Vjeturina gjithandej. Dy makina *Plymouths* të prishura ndryshkeshin në oborr.

Në fillimet e lidhjes që kishte gruaja ime me Rosin, ajo thoshte se ai koleksiononte makina antike. Këto kishin quenë fjalët e saj, “makina antike”. Por në fakt ishin thjesht vjeturina.

Ia kisha numrin e telefonit. Mr. Ndreçësi.

Por unë me Rosin kishim edhe gjëra të tjera të përbashkëta, përveç faktit që ishim të fiksuar pas së njëjtës

grua. Për shembull, ai nuk mund ta rregullonte televizorin kur ikte sinjali. As unë nuk mund ta rregulloja. Kishte zë, por nuk kishte figurë. Nëse donim të shikonim lajmet, uleshim përreth ekranit dhe dëgjonim.

Rosi dhe Mirna u njohën kur Mirna po përpiquej të linte pijen dhe shkonte në takime të AA-së, besoj, rreth tri-katër herë në javë. Unë vetë kisha shkuar disa herë më parë. Por kur Mirna njohu Rosin, isha jashtë dhe pija një shishe në ditë. Mirna shkonte në takime dhe pastaj shkonin bashkë në shtëpinë e Mr. Ndreqësit, dhe ajo i gatuate dhe ia pastronte shtëpinë. Fëmijët e tij nuk e ndihmonin fare. Në shtëpinë e Mr. Ndreqësit asnjeri nuk bënte asnjë punë, përveç gruas sime kur shkonte aty.

* * *

Të gjitha këto kanë ndodhur jo shumë kohë më parë, rreth tre vjet më parë. Ishte diçka gjatë atyre ditëve.

E lashë nënën time me atë burrin në divan dhe bëra një shëtitje me makinë. Kur arrita në shtëpi, Mirna më bëri një kafe.

Ajo shkoi në kuzhinë ta përgatiste. Prita derisa të hapte rubinetin e çezmës, pastaj kërkova nën jastëkë të gjeja shishen.

Mendoj se ndoshta Mirna e dashuronte me të vërtetë atë burrë. Por ai në të njëjtën kohë kishte edhe një tjetër mikeshë - një njëzetedyvjeçare që e quanin Beverli. Mr. Ndreqësi ishte mjaft i suksesshëm për një tip të shkurtër, që vishte triko me kopsa.

Ai ishte rreth tridhjetë e pesë vjeç kur mori të tatëpjetën. Humbi punën dhe iu kthye pijes. Unë tallesha me të kur më jepej mundësia, por tani jo më.

Zoti të bekoftë, Mr. Ndreçës!

Ai i tha Melodisë se kishte punuar në misionet për në hënë. I tha vajzës sime se ishte mik i ngushtë i astronautëve dhe se do ta prezantonte me ta sapo të vinin në qytet.

Agjencia hapësinore ku Mr. Ndreçësi punonte dikur, është tepër moderne. E kam parë. Radhë të gjata në kafeteri, dhoma ngrënieje për ata me pozicion të lartë në Agjenci, aparate automatike për kafe. Mr. Coffee në çdo zyrë.

Mr. Coffee dhe Mr. Ndreçësi.

Mirna thotë se atij i interesonte astrologjia, aureolat, I-Ching, gjëra të kësaj natyre. Nuk e vë në dyshim që ky Rosi ishte i zgjuar dhe interesant, si shumica e ish-miqve tanë. I thashë Mirnës se ajo s'do t'i kishte kushtuar rëndësi nëse nuk do të kishte qenë i zgjuar dhe interesant.

Babai im vdiq në gjumë, i pirë, para tetë vjetësh. Ishte një e premte në mesditë dhe ai ishte pesëdhjetë e katër vjeç. U kthye në shtëpi nga puna e tij si sharrëxhi, nxori ca salsiçe nga frigoriferi për mëngjes, u ul për të ngrënë dhe hapi një shishe *Four Roses*.

Nëna ime ishte ulur në po atë tavolinë. Po përpiquej t'i shkruante një letër motrës së saj në Little Rock. Më në fund babai u ngrit dhe vajti në shtrat. Nëna ime tha se ai kurrë nuk thoshte natën e mirë. Por ishte mëngjes, gjithsesi.

- Zemër, - i thashë Mirnës atë natë kur ajo u kthye në shtëpi. - Të të përqafoj për pak, e pastaj mund të na përgatisësh një darkë me të vërtetë të këndshme.

Mirna tha:

- Shko laji duart.

Kioskë

Në mëngjes ajo derdh pak uiski *Teacher's* mbi barkun tim dhe e lëpin me gjuhën e saj. Në pasdite tenton të hidhet nga dritarja.

I them:

- Holi, nuk mund të vazhdojmë më kështu. Kjo gjë duhet të marrë fund.

Jemi ulur mbi divan në një prej suitave të katit të sipërm. Kishim shumë mundësi zgjedhjeje, por ne donim suitë, një vend ku mund të rrinim lirshëm e të bisedonim. Kështu, atë mëngjes e kishim mbyllur zyrën e motelit dhe ishim ngjitur në suitë.

Ajo thotë:

- Duein, kjo gjë do të më vrasë.

Po pimë *Teacher's* me ujë dhe akull. Kishim fjetur pak midis mëngjesit dhe pasdites. Pastaj ajo u ngrit nga krevati dhe më kërcënoi duke thënë se do të hidhet nga dritarja ashtu siç ishte, vetëm me të brendshme. M'u desh ta pengoja. Ishim në katin e dytë, por përsëri ishte me rrezik.

- Po plas, - thotë ajo. - Nuk duroj dot më.

E vendos dorën në faqe dhe mbyll sytë. E tund kokën sa andej-ketej dhe thotë diçka që u duk sikur po mëmëriste.

Më merret fryma kur e shoh në këtë gjendje.

- Çfarë nuk mund të durosh më? - them unë, megjithëse e di përgjigjen.

- Nuk është nevoja të t'i përsëris, - më thotë. - Kam humbur kontrollin. Kam humbur krenarinë. Unë, që kam qenë gjithmonë një grua krenare.

Ajo është një grua e hirshme, pak mbi të tridhjetat. E gjatë. Me flokë të zinj, të gjatë dhe sy jeshilë - gruaja e vetme që kam njohur me sy jeshilë. Më parë i bëja komente të ndryshme për sytë e saj jeshilë dhe ajo më thoshte se, për shkak të ngjyrës së tyre, e ndiente që ishte gatuar për të bërë gjëra të mëdha.

Sikur unë nuk e dija këtë!

Ndihem shumë keq për këtë dhe për të tjera.

Dëgjoj që te zyra poshtë po bie përsëri zilja e telefonit. Ka gjithë ditën që bie. Edhe atëherë kur dremisja pak, e dëgjoja të binte. Hapja sytë dhe vështroja tavanin, e dëgjoja që binte, dhe pyesja veten se çfarë po na ndodhte vallë.

Por ndoshta do të duhej që të vështroja në dysheme.

- Zemra më është thyer, - thotë ajo. - Është bërë gur. Nuk jam mirë. Është gjëja më e keqe që mund të më ndodhë, të mos jem në gjendje të bëj asgjë.

- Holi, - i them.

Kur erdhëm për herë të parë këtu dhe morëm përsipër këtë punë, menduam se ia hodhëm. Nuk paguanim qira, nuk paguanim ujë e drita, dhe na jepnin edhe treqind dollarë në muaj. Nuk ishte pak.

Holi mbante librat e llogarive. Ishte e zonja për këtë punë, dhe ishte ajo që bënte pjesën më të madhe të punës në lidhje me dhënien me qira të dhomave. Ajo tregojte e mirë me njerëzit dhe ata kishin simpati për të. Unë merresha me kopshtin, kositja barin, shkulja barërat e këqija, pastroja pishinën dhe bëja riparime të ndryshme.

Vitin e parë çdo gjë shkante për bukuri. Unë punoja dhe natën, dhe ia dilnim për mrekulli. Kishim bërë plane. Dhe atëherë, një mëngjes, as unë nuk e di si ndodhi. Sapo

kishim shtruar disa pllaka në tualetin e një dhome, kur një nga pastrueset meksikane u fut për të pastruar. Holi e kishte punësuar. Nuk mund të them me siguri nëse e kisha vënë re më parë, megjithëse flisnim sa herë që ndesheshim. Mbaj mend që më thërriste Zotëri.

Nejse, në njëfarë mënyre filluam të bisedonim.

Pas atij mëngjesi fillova t'i kushtoja vëmendje sa herë që e shihja. Ajo ishte një krijesë e lezetshme me dhëmbë të bukur borë të bardhë. Më pëlqente ta shihja kur qeshte.

Filloi të më drejtohej në emër.

Një mëngjes, isha në tualetin e një dhome dhe po ndërroja kokën e dushit, dhe ajo hyri dhe ndezi televizorin, ashtu siç bëjnë në përgjithësi pastrueset e dhomave kur vijnë për t'i rregulluar. E lashë punën dhe dola nga tualeti. Ajo u çudit kur më pa. Buzëqeshi dhe përmendi emrin tim.

Menjëherë iu afrova dhe ramë në krevat.

- Holi, je ende një grua krenare, - them unë. - Zë ende vendin e parë. Lëri këto, Holi.

Ajo tund kokën.

- Diçka brenda meje ka vdekur, - thotë ajo. - U desh shumë kohë sigurisht, por e ndiej. Vrave diçka, sikur i dhe një me sëpatë. Tani gjithçka është kthyer në pluhur.

E mbaron pijen e saj. Pastaj fillon të qajë. I afrohem për ta përqaftuar, por s'është ide e mirë.

Shtie përsëri pije në gotën e saj dhe në timen, dhe e hedh vështrimin nga dritarja.

Dy automjete me targa të huaja kanë parkuar para zyrës, dhe shoferët kanë ndaluar para derës e po bisedojnë. Njëri prej tyre mbaron së thëni diçka që po i thoshte tjetrit, hedh një sy drejt dhomave dhe fërkon mjekrën. Një grua

ka ngjeshur fytyrën te xhami, me pëllëmbën mbi sy dhe vështron brenda. Ul dorezën e derës për ta provuar nëse hapej.

Zilja e telefonit në zyrë fillon të bjerë.

- Madje edhe kur e bëmë pak më parë, atë po mendoje, - thotë Holi. - Duein, kjo më shkakton vuajtje.

E merr gotën me pije që i jap.

- Holi, - i them.

- Është e vërtetë, Duein, - ma bën ajo. - Mos më kundërshto.

Ajo bën ecejake nëpër dhomë e veshur vetëm me të brendshme, dhe me gotën në dorë.

Holi thotë:

- Tradhtove martesën tonë. Vrave besimin tim.

Ulem në gjunjë dhe filloj t'i lutem. Por në mendje kam Huanitën. Kjo është e tmerrshme. Nuk di se çfarë do të më ndodhë mua apo kujtdo tjetër në botë.

- Holi, zemër, të dashuroj, - i them unë.

Jashtë, dikush i bie borisë, ndalon për pak, dhe pastaj i bie përsëri.

Holi fshin lotët në sytë e saj. Thotë:

- Më përgatit një pije. Kjo ka shumë ujë. Lëri t'u bien borive të shpifura. Nuk më intereson. Do të shkoj në Nevada.

- Mos shko në Nevada, - them unë. - Mos thuaj budallallëqe, - them unë.

- S'po them budallallëqe, - më kthehet ajo. - Nevada nuk është budallallëk. Ti rri këtu me pastruesen tënde. Unë do të shkoj në Nevada. Ose do të shkoj, ose do të vras veten.

- Holi! - them unë.

- S'ka më Holi! - thotë ajo.

Ulet në divan dhe i mbledh gjunjët nën mjekër.

- Ty, bir kurve, të thashë më përgatit një pije tjetër, - thotë ajo dhe ia bën: - Në djall vafshin ata dhe boritë e tyre. Le të shkojnë në *Travelodge*. Aty punon mikja jote tani? Më jep një pije tjetër, o bir kurve!

Ajo shtrëngon buzët dhe më hedh atë vështrimin kuptimplotë.

Sa e çuditshme që është pija. Tani që po e mendoj, kujtohem se të gjitha vendimet e rëndësishme i morëm kur ishim duke pirë. Madje edhe kur thoshim se duhet të frenonim pak pijen, rrinim në tavolinën e kuzhinës apo te tavolina e piknikut me një gjashtëshe birre përpara ose me ndonjë shishe uiski. Kur vendosëm të vinim këtu dhe të administronim këtë hotel, ndenjëm zgjuar pothuajse dy net duke pirë e duke diskutuar rreth anëve pozitive dhe negative të këtij vendimi.

Hedh nëpër gota uiskin që ka mbetur, dhe shtoj pak ujë dhe pak akull.

Holi ngrihet nga divani dhe shtrihet në mes të krevatit.

Ajo thotë:

- E ke bërë te ky krevat?

Nuk i përgjigjem. Më duket sikur i kam humbur fjalët. I jap gotën dhe ulem në karrige. Pi një gllënjë dhe mendoj se nuk do të jetë kurrë më si më parë.

- Duein? - thotë ajo.

- Holi?

Zemra më rreh ngadalë. Pres.

Holi ishte dashuria ime e vërtetë.

Me Huanitën takoheshim gjatë pesë ditëve të javës, nga ora dhjetë deri në njëmbëdhjetë të mëngjesit. Takoheshim

në dhomat ku ajo e kishte punën gjatë turnit. Unë e ndiqja, dhe mbyllja derën pas vetes.

Por shumicën e herëve takoheshim te dhoma 11. Dhoma 11 ishte dhoma me fat për ne.

Ishim shumë të dashur me njëri-tjetrin, ama mbaronim punë shpejt. Por ishte vërtetë bukur.

Mendoj se Holi mund ta duronte. Mendoj se po të përpiquej, mund të kishte duruar pak më shumë.

E vazhdoja punën që bëja natën. Edhe një humbamento mund ta bënte atë punë, por gjërat në hotel kishin marrë tatëpjetën. Nuk kishim oreks për të bërë shumë gjëra.

Nuk e pastroja më pishinën. Kështu ajo zuri një cipë jeshile dhe klientët nuk e përdornin më. Nuk riparoja më rubinetet, as nuk shtroja pllaka, as nuk lyeja muret. E vërteta është se harxhonim mjaft kohë duke pirë. Pija kërkon kohë dhe mund.

Holi, nga ana e saj nuk ia dilte dot mbanë me klientët. U merrte më tepër pará se ç' duhej, ose më pak se ç' duhej. Ndonjëherë fuste tre veta në një dhomë teke, ose dërgonte një person të vetëm në një dhomë me krevat dopio. Ka pasur mjaft ankesa, madje disa herë edhe kishin bërë fjalë. Ndonjëherë klientët mblidhnin gjërat e tyre dhe iknin në ndonjë hotel tjetër.

Njëherë na erdhi një letër nga administratori i hotelit. Dhe më vonë, edhe një tjetër, rekomande.

Më pas vazhduan me telefonata. Do të vinte dikush nga qyteti të shihte gjendjen nga afër.

Por nuk na interesonte më. I kishim ditët të numëruara në atë motel. E dinim që e kishim bërë lëmsh jetën tonë dhe ishim të përgatitur për një të shkundur të mirë.

Holi ishte një grua e zgjuar. E kishte kuptuar para meje këtë.

Në mëngjesin e asaj të shtune, u zgjuam pas një nate diskutimesh për të sqaruar situatën. Hapëm sytë dhe u kthyem anash duke vështruar njëri-tjetrin. Që të dy e dinim se ku kishim arritur. Kishim arritur në fund të asaj rruge, dhe çështja ishte të gjenim se ku mund të bënim një fillim të ri.

U ngritëm, u veshëm, dhe pimë kafe, dhe vendosëm të bisedonim. Pa na ndërprerë as zilja e telefonit dhe as klientët.

Në atë moment unë vajta e mora një shishe uiski *Teacher's*. Mbyllëm derën me çelës dhe u ngjitëm lart. Morëm me vete uiski, gota dhe akull. Fillimisht ndezëm televizorin me ngjyra që të zbavitëshim pak, dhe e lamë zilen e telefonit të binte papushim në katin e poshtëm. Për të ngrënë dolëm e morëm ca patatina nga automati.

Ekzistonte ajo ndjenja e çuditshme, se gjithçka mund të ndodhte, tani që i kishim humbur të tëra.

- Kur ishim ende fëmijë, para se të martoheshim? - ma bën Holi. - Atëherë kur kishim shpresa të mëdha dhe bënim plane? Të kujtohet?

Ajo qëndron në mes të krevatit duke mbajtur gjunjët dhe gotën e pijes.

- Më kujtohet, Holi.

- Ti e di që nuk ishe i dashuri im i parë. Atë e quanin Uait. E imagjinon. Uait. Dhe ty të quajnë Duein. Uait dhe Duein. Kush e dinte se çfarë më mungonte gjatë atyre viteve? Për mua ishe gjithçka, ashtu siç e thotë dhe kënga.

Unë i them:

- Je një grua e mrekullueshme, Holi. E di që ke pasur shumë raste të tjera.

- Por nuk i shfrytëzova se! - më kthehet ajo. - Nuk mund të të tradhetoja.

- Holi, të lutem, - them unë. - Mos vazhdo më, zemër. Le të mos e torturojmë më shumë veten. Çfarë duhet të bëjmë tani?

- Dëgjo, - thotë ajo. - Të kujtohet atëherë kur kishim shkuar tek ajo ferma e vjetër në periferi të Jakimës, matanë Rrafshnaltës Terrens? Kur udhëtonim pa asnjë destinacion? Kur u futëm në atë rrugë të paasfaltuar gjithë pluhur, dhe bënte vapë e madhe? Që vazhduam rrugën dhe arritëm tek ajo shtëpi e vjetër, ku ndaluam e i pyetëm nëse mund të na jepnin një gotë ujë? A mund të na imagjinosh neve sot duke bërë përsëri të njëjtën gjë? Të trokasim në një shtëpi e t'i pyesim nëse mund të na japin pak ujë?

Ata pleqtë duhet të kenë vdekur tani, - ia bën ajo, - e do t'i kenë varret pranë e pranë. A të kujtohet që na pyetën nëse donim dhe pak kek? Dhe më vonë na treguan të gjithë shtëpinë? Dhe na çuan mbrapa shtëpisë dhe na treguan atë kioskën? Që gjendej nën disa pemë? Kishte një çati të vogël me majë, boja i kishte dalë dhe barëra të këqija kishin mbirë në shkallët e saj. Dhe gruaja na tha se shumë vite më parë, të dielave, aty vinin muzikantë që jepnin shfaqje, dhe njerëzit rrinin ulur dhe dëgjonin. I shihja ata të dy dhe mendoja se edhe në një ditë do të plakeshim si ata. Të moshuar me dinjitet. Në një vend të caktuar ku mund të na trokisnin në derë edhe neve dy të panjohur.

Për njëfarë kohe nuk mund të them asgjë. Pastaj i them:

- Holi, edhe këto gjëra që po ndodhin tani, do t'i rikujtojmë kur një ditë do të jemi plakur. Do të themi: "Të kujtohet ai moteli me atë pishinën e ndotur?"

I them: